

nežli, že národ český hanobiti chtěl přes to, že je sám jeho příslušníkem. K vyhovění oprávněné zmáteční stížnosti byl tudíž uznán vinným přečinem podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep.

Čís. 5168.

Zřízenec (obchodvedoucí) společenstva s r. o. (tržnice), jehož jednání potřebuje ke své platnosti předchozího nebo dodatečného schválení představenstva, není orgánem podniku ve smyslu prvního, ani osobou samostatně věci společenstva (dlužníka) vedoucí ve smyslu druhého odstavce § 486 c) tr. zák., leč by s k u t e č n ě vedl věci společenstva nezávisle na onom schválení.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1934, Zm I 637/34.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 19. prosince 1933, jímž byl uznán vinným přečinem úpadku z nedbalosti podle §§ 486 čís. 2 a 486 c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a věc vrátil prvnímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu ze zmátečních důvodů čís. 4 a 9 a) § 281 tr. ř., a to právem:

Stěžovatel byl zřízencem Tržnice nábytku společenstva truhlářů v P., zapsaného společenstva s ručením obmezeným; byl, jak první soud zjišťuje, obchodvedoucím, jehož jednání schvalovalo představenstvo buď předem nebo dodatečně.

Podle § 486 c) tr. zák. má býti, je-li v případech § 486 tr. zák. dlužníkem společenstvo, užito ustanovení tohoto na orgány podniku, které se činu dopustily.

Spáchá-li v uvedených případech čin někdo, kdo samostatně vede věci dlužníkovy, má býti užito těchto ustanovení též na něho. Věci dlužníkovy vede samostatně, kdo tak činí beze zvláštního rozkazu a nezávisle na zvláštním pokynu a schválení dlužníka (rozh. 1885 sb. n. s.). Orgány podniku podle prvního odstavce § 486 c) tr. zák. jsou ti činitelé, kteří jednají podle stanov za osobu nefysickou. Orgánem společnosti (§ 486 c) první odstavec tr. zák.) je jednotlivá osoba, která jedná jako orgán společnosti, se dopustila trestního zavinění podle § 486 tr. zák., při čemž nerozhoduje, zda byla oprávněna k dotyčnému jednání, čili nic, tedy i tehdy, když překročila meze své působnosti vymezené stanovami; rozhoduje vždy skutečný stav; kdyby však byla pochybnou odpovědnost podle 1. odst. § 486 c) tr. zák., jest ji ještě zkoumati s hlediska druhého odstavce tohoto § (rozh. 3005 sb. n. s.).

Podle stanov »Tržnice nábytku« jedná s právním účinkem za společenstvo jediné představenstvo (aspoň jeho dva členové), neboť to vede běžnou správu družstva a rozhoduje ve všech záležitostech, jež nejsou vyhrazeny radě dozorčí, společné schůzi představenstva a dozorčí rady, nebo valné hromadě. Představenstvo může ovšem při tom použití též zřízenců družstva; tito nejsou však orgánem společenstva. Ohledně obžalovaného nemůže tedy první odstavec § 486 c) tr. zák. přijíti v úvahu.

Jak už uvedeno, vede ve smyslu druhého odstavce uvedeného § věci dlužníkovy samostatně, kdo tak činí beze zvláštního rozkazu a nezávisle na zvláštním pokynu nebo schválení dlužníkově; záleží při tom jen na skutečných okolnostech a poměrech, nikoli na tom, je-li dotyčná osoba oprávněna k samostatnému vedení věcí dlužníkových, či si je jen své-
mocně osobuje, ani na tom, zda překročila zplnomocnění dané jí vý-
slovně nebo mlčky, nebo zda jednala bez příkazu (rozh. č. 3716 sb. n. s.). Vždy záleží na samostatnosti jednání pachatelova (rozh. č. 3937 sb. n. s.).

Stěžovatel napadá rozsudek s hlediska § 281 čís. 9 a) tr. ř. z důvodu, že tu není podmínek skutkové podstaty podle § 486 c) tr. zák., poněvadž nevedl podnik samostatně, jsa jen pouhým zaměstnancem, jenž byl povinen každého týdne podávati přesné zprávy o stavu podniku a referovati představenstvu na schůzích, každý jím uzavřený obchod musil býti vždy schválen ve schůzi představenstva a každý jeho samostatný počin byl již předem vyloučen podle stanov.

Napadený rozsudek sice zjišťuje, že obžalovaný byl obchodvedoucím, jehož jednání potřebovala ke své platnosti schválení představenstva buď předchozího nebo dodatečného, kteréž bylo udíleno na týdenních schůzích představenstva, nečiní však z tohoto zjištění správný právní závěr, když na základě uvedeného usuzuje, že stěžovatel vedl s a m o s t a t n ě věci společenstva a že byl oprávněn k veškerému jednání, neboť podle stanov společenstva nebyl obžalovaný oprávněn k žádné samostatné činnosti, nýbrž mohlo ho představenstvo jako zřízence použití jen k úkonům jemu (představenstvu) příslušícím jako pomocné síly. Nezáleží však podle citovaných rozhodnutí na obsahu oprávnění určeného stanovami družstva, nýbrž na skutečném stavu věci, zda obžalovaný s k u t e č n ě vedl záležitosti družstva nezávisle na nějakém schválení představenstva předchozím nebo dodatečném, zda samovolně činil nákupy pro společenstvo, zda uzavíral pro společenstvo komisionářské smlouvy s truhláři o své újmě a zda též poukazoval samovolně platy věřitelům.

Jen v tomto případě by se mohlo říci, že vedl s a m o s t a t n ě věci společenstva a byl by zodpověden podle § 486 c) tr. zák. za činy a opomenutí uvedené v § 486 čís. 2 tr. zák. V těchto směrech však rozsudek zjištění nevykazuje. Okolnost, že obžalovaný sestavoval bilance, které, ač byly falešné, byly představenstvem přijímány a valným hromadám ku schválení předkládány, není tu směrodatnou při posuzování odpovědnosti podle § 486 čís. 2 tr. zák., neboť bilance sestavoval jako pomocná síla a bylo za jich správnost odpovědno představenstvo jak valné hromadě, tak i před zákonem a nelze tudíž z okolnosti té dovozovati, že

samostatně vedl věci společenstva. Nejsou tedy v rozsudku zjištěny skutečnosti nasvědčující samostatnosti obžalovaného při vedení závodu družstva (rozh. č. 2011 sb. n. s.), které při správném použití zákona měly býti základem nálezu (§ 288 odst. 2 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 5169.

V úmyslu opatřiti si majetkový prospěch jedná nejen ten, kdo zamýšlí opatřiti si majetkový zisk v užším slova smyslu, nýbrž i ten, kdo se domáhá jakéhokoliv jiného plnění, jež má určitou majetkovou hodnotu, třeba i bez úmyslu dosíci při tom majetkového zisku (na př. zaplacení oprávněné pohledávky, odebrání dodaného zboží a pod.).

(Rozh. ze dne 20. prosince 1934, Zm III 270/34.)

Obžalovaný J. K., byv propuštěn z práce v podniku, napsal a poštou odeslal dílovedoucímu v onom podniku J. B-ovi anonymní dopis, v němž mu hrozil zavražděním, nebude-li do 14 dní znovu přijat do práce. Cíle svého nedosáhl, neboť J. B. odevzdal dopis četnictvu. Soud první stolice uznal za to obžalovaného vinným nedokonaným zločinem vyděračství podle §§ 65, 350, 353 čís. 1 tr. zák. Odvolací soud zrušil rozsudek soudu první stolice pro zmatečnost podle § 385 čís. 1 b) tr. ř. a kvalifikoval zjištěný čin obžalovaného jako přestupek útisku podle §§ 1, 2 zák. čís. 309/21 sb. z. a n.

Nejvyšší soud vyhověl zmateční stížnosti veřejného žalobce, napadající tuto kvalifikaci jako mylnou, a kvalifikoval trestný čin obžalovaného jako soud první stolice.

Z d ů v o d ů:

Odvolací soud napadeným rozsudkem zrušil z důvodů věcné zmatečnosti podle bodu 1 b) § 385 tr. ř. rozsudek soudu první stolice, jímž byl obžalovaný uznán vinným pokusem zločinu vydírání podle §§ 65, 350, 353 čís. 1 tr. zák., a čin, jímž byl obžalovaný uznán vinným, kvalifikoval jako přestupek útisku podle §§ 1 a 2 zákona čís. 309/1921 sb. z. a n. s odůvodněním, že čin nenaplňuje skutkovou podstatu zločinu vydírání, poněvadž obžalovaný podle zjištěného skutkového stavu nejednal v úmyslu, aby sobě neb někomu jinému opatřil majetkový prospěch, jímž jest podle názoru odvolacího soudu vždy jen nějaký zisk, rozmnožení majetku na újmu druhého, tedy vždy zisk nebo plnění, za které se nedává náležitá úplná protihodnota; obžalovaný že podle zjištěného skutkového stavu vyhrožoval proto, aby byl přijat do práce; přijetí do práce pak že není žádným majetkovým prospěchem, pokud se za mzdu, která má býti vyplácena, poskytuje úplná protihodnota ve výkonu práce. O majetkový prospěch podle názoru odvolacího soudu mohlo by jíti jen tehdy, kdyby práce byla taková, že se jí neposkytuje